

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Географічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра географії та менеджменту туризму

(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан географічного факультету

Мирослав ЗАЯЧУК

«30» серпня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

**ЕКОНОМІКА І ЦІНОУТВОРЕННЯ В ТУРИЗМІ ТА ГОТЕЛЬНО-
РЕСТОРАННОМУ СЕРВІСІ**

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова чи вибіркова)

Освітньо-професійна програма Готельно-ресторанний сервіс та туropolерейтинг
(назва програми)

Спеціальність 242 "Туризм"
(вказати: код, назва)

Галузь знань 24 "Сфера обслуговування"
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Факультет географічний
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: якими мовами читається дисципліна)

Чернівці 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Економіка і ціноутворення в туризмі та готельно-ресторанному сервісі** складена відповідно до вимог її змісту (Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності 2015 р.) та відповідає освітній програмі «Готельно-ресторанний сервіс та туроперейтинг», уведеної наказом по університету № 83 від 28.02.2023 р. (спеціальність 242 «Туризм», галузь знань 24 «Сфера обслуговування»)

Розробник: доц. **Іванунік Віталій Олександрович**, доцент кафедри географії та менеджменту туризму, к.геогр.н.

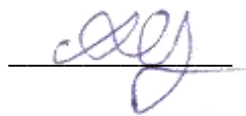
Погоджено
з гарантом ОП «Готельно-ресторанний сервіс
та туроперейтинг»

Галина КРУЛЬ

Затверджено на засіданні кафедри географії та менеджменту туризму
Протокол № 1 від “ 29 ” серпня 2023 року

Завідувач кафедри географії
та менеджменту туризму

Олександр КОРОЛЬ

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від “ 29 ” серпня 2023 року

Голова навчально-методичної ради
географічного факультету

Наталя АНДРУСЯК

1. Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні у студентів глибокого розуміння економічних аспектів та особливостей функціонування сфери туризму та готельно-ресторанного сервісу; в підготовці кваліфікованих фахівців, які зможуть ефективно управляти економічними аспектами та ціноутворенням в сфері туризму та готельно-ресторанного сервісу, сприяючи сталому розвитку цих галузей та забезпеченню задоволення потреб сучасного споживача.

Пререквізити. *Основи туризму та рекреації, Технологія туристичної діяльності, Туроперейтинг, Економіка та фінанси підприємств.*

2. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути таких компетентностей:

- СК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;
- СК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- СК8. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем;
- СК16. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу;
- СК17. Здатність до визначення економічних процесів; аналізу та обліку фінансово-економічної діяльності на рівні підприємства, в т.ч. у сфері готельно-ресторанного сервісу та туроперейтингу.

Програмні результати навчання:

ПРН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

ПРН8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися;

ПРН10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна);

ПРН23. Знати економічні закони, категорії та процеси; особливості аналізу та обліку фінансово-економічної діяльності підприємств, в т.ч. у сфері готельно-ресторанного сервісу та туроперейтингу для розрахунку вартості основних і додаткових послуг гостинності та встановлення ціни на тур продукт.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни												
<i>Економіка і ціноутворення в туризмі та готельно-ресторанному сервісі</i>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	3	5	5	150	2	30	30	-	-	90	-	іспит

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні	лаб.	індивідуальні	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Соціально-економічна сутність ціни						
<u>Тема 1.</u> Соціально-економічна сутність ціни	14	2	5	-	-	7
<u>Тема 2.</u> Туристичний продукт як об'єкт ціноутворення	9	2	-	-	-	7
<u>Тема 3.</u> Попит і пропозиція туристичного продукту як основа формування цін	9	2	-	-	-	7
<u>Тема 4.</u> Конкуренція та її види. Особливості формування цін за умов конкуренції	13	2	5	-	-	6
<u>Тема 5.</u> Маркетингова діяльність туристичних підприємств та формування цін	8	2	-	-	-	6
<u>Тема 6.</u> Формування цін на різних типах ринку	13	2	5	-	-	6
<u>Тема 7.</u> Процеси глобалізації та їх вплив на формування цін в міжнародному туризмі	8	2	-	-	-	6
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	74	14	15	-	-	45
Змістовий модуль 2. Особливості та методи формування цін в туризмі						
Тема 8. Методи визначення цін	16	4	5	-	-	7
Тема 9. Особливості формування цін в міжнародному туризмі	9	2	-	-	-	7
Тема 10. Фінансово-кредитна політика та її вплив на формування цін в міжнародному туризмі	9	2	-	-	-	7

Тема 11. Податки і соціальні платежі як чинник формування цін в міжнародному туризмі	13	2	5			6
Тема 12. Цінові ризики та їхній вплив на формування цін в міжнародному туризмі	8	2	-			6
Тема 13. Інфляційні процеси та їх вплив на ціни в міжнародному туризмі	13	2	5			6
Тема 14. Вплив держави на формування цін в міжнародному туризмі	8	2	-			6
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	76	16	15			45
Усього годин	150	30	30			90

3.3. Теми практичних (семінарських) занять

№	Назва теми	К-ть год.	К-ть балів.
1.	Практичне заняття: Вплив економічного середовища на формування цін на туристичному підприємстві. Результати: Розв'язок типової ситуаційної задачі	5	5
2.	Практичне заняття: Характеристика конкурентного середовища, яке контролюється ринком, виробником та урядом Результати: Розв'язок типової ситуаційної задачі	5	5
3.	Практичне заняття: Маркетингова діяльність туристичного підприємства та її вплив на формування ціни. Результати: Розв'язок типової ситуаційної задачі	5	5
4.	Практичне заняття: Особливості формування цін на туристичний продукт із врахуванням витрат та стану ринку. Результати: Розв'язок типової ситуаційної задачі	5	5
5.	Практичне заняття: Розкрийте соціально-економічну сутність чинників, що впливають на формування цін в туристичній сфері Результати: Розв'язок типової ситуаційної задачі	5	5
6.	Практичне заняття: Основні фактори які визначають маркетингову політику туристичного підприємства Результати: Розв'язок типової ситуаційної задачі	5	5
	Всього	30	30

3.4. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вплив та роль цін на туристичну діяльність	7
2.	Туристичний продукт як об'єкт ціноутворення	7
3.	Особливості цінової політики на окремих етапах життєвого циклу товару	7
4.	Основні чинники що впливають на попит в туризмі	6
5.	Розкрийте сутність рівноважної ціни на ринку туристичних послуг.	6
6.	Конкуренція та її види. Особливості формування цін за умов конкуренції	6

7.	Маркетингова діяльність туристичних підприємств та формування цін	6
8.	Формування цін на різних типах ринку	7
9.	Основні етапи формування цін із врахуванням витрат та стану ринку	7
10.	Оцінка цінового ризику	7
11.	Інфляційні процеси та їх вплив на ціни	6
12.	Вплив держави на формування цін в туризмі	6
13.	Нормативно-правове регулювання цін	6
14.	Прямі методи регулювання цін	6
	ВСЬОГО	90

*Питання, винесені на самостійне опрацювання, включені до тематичного і підсумкового тестового контролю.

4. Методи навчання

Під час викладання даної навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- лекція, аналіз, пояснення, проблемна ситуація, консультація;
- практичні задачі (розрахункові, ситуаційні);
- дослідна робота та метод проекту;
- презентації, відеоматеріали;
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (Moodle, Google Meet);
- самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використуваної числової (рейтингової) шкали).

Критерії оцінювання за основними видами робіт – [завантажити >>>](#)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів є:

- стандартизовані тести;
- контрольні тести;
- усне опитування;
- розв'язування ситуаційних задач.

7. Форми поточного і підсумкового контролю та оцінювання

Форми поточного контролю:

- усна (відповідь студента по теорії щодо виконання практичних завдань);
- захист і презентації результатів виконаних практичних завдань;
- письмова (тестування);

Форма підсумкового контролю: іспит (тестування).

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем шляхом виконання конкретних завдань (індивідуальні проекти; дослідницько-творчі роботи, презентації, розрахункові завдання). Кількість передбачених балів за різні види робіт також зазначені у силабусі та в системі дистанційного навчання Moodle, куди студенти можуть завантажувати роботи, і де здійснюється тестовий контроль. Результати оголошуються під час занять та/або виставляються в Moodle. Самостійна робота враховується при складанні поточних і підсумкових тестів та усних відповідях на семінарах, під час захистів практичних і лабораторних робіт.

Тестові завдання розроблені до кожної теми (змістового модуля). Підсумкові тести та білети (іспит/залік) покликані перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу, здатності осмислити і відтворити зміст даної частини дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та практична робота				Підсумковий тест (теор.)	Сума
Модуль №1		Модуль №2			
Теоретичний	Практичний	Практичний	Практичний		
15	15	15	15	40	100

8. Рекомендована література

1. Верхоглядова Н.І. Основи ціноутворення: Навчальний посібник / Н.І. Верхоглядова, С.Б. Ільїна, Н.А. Іванникова, Я.Я. Слабко, Ю.В. Лисенко. К.: Кондор, 2007. 252с.
2. Костащук В.І. Економіка і ціноутворення в галузі туризму : навч. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. 140 с.
3. Костащук В.І. Економіка і ціноутворення в галузі туризму : метод. вказівки до виконання практичних робіт. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 80 с.
4. Кузнецова Н.М. Основи економіки готельного та ресторанного господарства: Навч. посібник. К., 2006. 174 с.

5. Кулішов В.В. Економіка підприємства: теорія і практика: Навч. посібник. К.: НікаЦентр, 2010. - 216 с.
6. Лігоненко Л.О. Управління грошовими коштами торговельного підприємства: Навч. посібник / Л.О.Лігоненко, Г.В.Ковальчук. К.: КДТЕУ, 2011. 156 с.
7. Мальська М.П. Основи туристичного бізнесу. - К.: ЦНЛ, 2012. -272 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://tourlib.net/>
2. <http://www.tourism.gov.ua/ua/>
3. <http://www.tourism-carpathian.com.ua/>